

خپلو خوږونو پسې منډې و هم

عبداللہ مشال یوسفزے

پیشہ و فکر

سرېزه

زما د ليونۍ فکر او پښتنې مينې ورومې بچې ستاسو په
 لاسونو کښې دۍ. هيله لرم چې تاسو به ئې د زړه په سترگو له نظره
 تيرباسې. زه د هغه آدب قائل یم کوم چې د ژوند د مخ نه رنگونه
 اخلي او هغه قلم مقدس گڼم چې د سماج د ننکو خيرلو توان لري. زه
 په خپله ژبه، خاوره، وطن او اولس ډير منين یم او د خپلې معاشرې
 رنځورۍ په گوته کول خپل فرض گڼم. زما په خيال زموږ د معاشرې
 د ټولو نه غټ رنځ فکري جمود دۍ. د افکري جمود ماتول او اولس
 له د اميد او حوصلې پيغام ورکول د هر ليکوال فرض جوړېږي.

زه د پښتو شاعرۍ په مرمرينه غاړه د ژوندو لفظونو، روښانه
 فکرونو، ترمو جذبو او خوانو حوصلو اميل ليدل غواړم. د زخمونو
 نه گلونه جوړول، د داغونو نه خالونه جوړول، د دردونو نه سندري
 جوړول او د تيرو له کومۍ نه رڼا راويستل اصل فنکاري ده. زه خپل
 خدائي ته لاس په دعا یم چې د نن آديب او شاعر په دغه هڅه کښې
 بريالۍ شي. د ټولو ملگرو، همخولو او مشرانو د خلوص او مينې
 ډيره مننه. بناد او آباد اوسۍ

عبدالله مشال يوسفزې

۱۶-۰۹-۲۰۰۹

دا مونیر ملاست خلق کڻه لیر شان همّت اوکړو
نو پڼه خپلو پښو قسم دے اودریدے شو
لکه ستوری کڻه د شپې خلاف راپاسو
نو دنیا له د سحر زیرے راوړے شو

دُعا

د اغيارو سپيرو سترگو دے وهلے

د دے کور وگړی یو کرې دا ودان کرې

نر او ښځې ئې روښانه کرې په پوهه

د دې خاورې بهی ستوری د آسمان کرې

هره شگه ئې تابانه کرې له نمره

هر یو کانی ئې گوهر د بدخشان کرې

تل د شنه او هلالی جنبه ^د وږ هسکه

د دهشت په اوور سټی ملک گلستان کرې

الهی د هر شهید له برکته

دا وطن مو د خوبونو پاکستان کرې

که ستا جولی ده ده تنکو تنکو گلونو ډکه

زما سینه ده د خوږو خوږو یادونو ډکه

د تصور شپه مې رڼا شی چې رامخې ته شی

یو ښاپیری چې پښتنه ده ده خالونو ډکه

ملگرو پورته کړم قلم د سوکالی په خاطر

ټوله دنیا شوه د حسرت او ارمانونو ډکه

راځې چې بهې پرې د مینې محبت کیږدو

د سریتوب گرکه ده ټوله د زخمونو ډکه

د خوشحالی ځانې به مشال پکښې نه وروکړی

د ژوند لمنه که شی ډیره د غمونو ډکه

O

مينه لمبه شي چي پيالو له راشي
گل شي سکروته چي کمخو له راشي

چي درته اوگورم په مينه مينه
حيا دمي توله انگو له راشي

مه کوه ماسره پښتو مه کوه
مينه به جنگ شي که پښتو له راشي

ډيرې به زده کړي د مطلب خبرې
خوک که د مينې ليونو له راشي

په عبدالله مشال د مينې پيريان
د ژمي يخو تورو شپو له راشي

وعدې د ټولې د دھوکو ډکې دی
کاسې مې خکه د لمبو ډکې دی

د اشنا ياده بې خطرې راځه
د زړه کوڅې د سپینو ډکې دی

کمځی نې وړانې کړلې پوهه شومه
بيا هواگانې د وږمو ډکې دی

زړگيه کلک شه پرغزی د نکړی
سترگې نې سرې دی د نشو ډکې دی

زما خو خوښ دې د رندانو مذهب
فلسفې ټولې د تیرو ډکې دی

لیر د زړه درد د ځیگر وینه غواړی
دا وچې خاورې د سپرلو ډکې دی

مشالہ هر سرے په ځان اخته دے
لارې کوڅې د لیونو ډکې دی

قطعه

لا مې مستی او د زړه زور پاتې دے
زما رگونو کښې لا اوور پاتې دے
ضمیره ! هر ځانے آواز مه راکوه
ماته د خپلې ځوانی پور پاتې دے

دا زما خپله نشه ده
دا شراب هسې بانه ده

چې زه نه يم هيڅ به نه وي
چې زه يم نو زمانه ده

ترانه زما د فکر
رندانه ده مستانه ده

په ليمو کښې مې دننه
د رنگونو خزانه ده

هره اوښکه مې ستا غم کښې
بیش قيمته دردانه ده

زما مینه حقیقت دی

دا ستا حُسن افسانه ده

ما مشال ته دواړه یو دی

که جومات که میخانه ده

قطعه

عقل لیونی په غرونو سر کر مه

مینه لیونی راله گریوان شلوی

اوس چې د ژوند لارو کنې یواځې شوم

ستا خواږه یادونه رانه ځان شلوی

ډکې پيالې مې دم په دم خېښلې دى
ما د ژوندون په هر قدم خېښلې دى

ساقى ازل کښې شرابونه ویشل
چا د مستى او چا د غم خېښلې دى

ولې به نه وي زما سر کښې نشه
ما ډک جامونه د زم زم خېښلې دى

شيخه فتوى لکوه غم مه کوه
ما د رباب په زير و بم خېښلې دى

دا چې نشه نې رانه نه کوزيږي
دا مې د زړه په جام جم خېښلې دى

د خيال د جام نه ستا د سترگو شراب
د مشال گوتو کښې قلم خېښلې دى

O

خواره يادونه بلاگاني شولې

خولې خولې مې ارزوگاني شولې

د چا د نوم د چا د خيال په راتلو

الفاظ په شونډو دعاگاني شولې

مينه په مستو خمارو سترگو کښې

غمزې غمزې او اداگاني شولې

د خوانۍ ترنگ او ليونتوب د مينې

د مستي ډکې خنداگاني شولې

مشال چې گير شولو د عشق په لمبو

په چاپيرچل کښې رڼاگاني شولې

ته چې مُسكى شولې غمونو مې وزرې اوکړې
سترگې مې پټې کړې خيالونو مې وزرې اوکړې

دا آسويلى دى چې راخيژى د گهوگل نه زما
کنه د زړه د سر زخمونو مې وزرې اوکړې

چې ستاد مينې رنگ کښې رنگ شومه مغروره ياره
مخ ته مې اوگوره رنگونو مې وزرې اوکړې

د مور د غيږې نه چې راغلم د دنيا غيږې له
غم را پټه غاړه شو نازونو مې وزرې اوکړې

مشاله کله خو زما خبر هم اخله کڼه
زړه مې اوبه شو ارمانونو مې وزرې اوکړې

سپوږمې

زما زړه د غمه ډک دے
ما ته ولے نندارې کې
زړه مې مات دے روح مې مړ دے
ته لگيا نې مسخرې کې

ستا زړگۍ به مستې غواړي
زه یم سترے د مستو نه
خان له رو د تینتې گورم
د دنیا د دې لانجو نه

ته خو شپې ته خوشحالیږي
زه یم تنگ د شوگیرو نه
ته تیرو پسې روانه
زه خو تینتم د تیرو نه

تہ د ستورو پہ محفل کنبہ
خاندی خاندی او پر قیوی
د دریاب پہ آئینہ کنبہ
خان تہ گورے خوشحالیری

نہ د مینہ چرتہ کرے
نہ پہ غم ئی اوریدلی
نہ د درد چرتہ شکلی
نہ ہجران دے تا لیدلی

اے سپوومی ! تہ تہ خبر ئی
غم تہ تہ خیز دے خفگان تہ وی
مینہ تہ تہ ارمان تہ وی
حسن تہ دے جانان تہ وی

ستا خو خپلہ یو دنیا دہ
نہ د زړہ شتہ نہ ضمیر
ستا دنیا کنبہ مسافرې !
زولنی شتہ نہ زلخیر

بس راخيڙي او ڊوبيري
کله مسته شي پتيري
د آسمان په تور خادر کښي
کوږ نور غونډۍ خليري

زه د مينې بنجارم يم
لارو يم لارو يم
در په در خاورې په سر يم
ليونې يم سپلنې يم

زما ستا لاري جدا دي
خه ورځه په خپله لاره
چرتنه پته شه ورېځ کښي
د مشال نه شه قلاړه

O

چا د سرونو منارې جوړې کړې
چا د بنائست نه مسخرې جوړې کړې

چا خان لمبه کړو د رڼا د پاره
چا ديوې مړې کړلې تيرې جوړې کړې

چا د مرمرو محلو نه جوړ کړل
چا د شنو گټو نه خزې جوړې کړې

چا د لفظونو نه دُعا جوړه کړه
چا ترې کنځل چا ترې خيړې جوړې کړې

مشالۀ تا خو پاکه مينه اوکړه
خلکو ترې سترې افسانې جوړې کړې

تا چي د خپل حُسن عَلم پورته کړو
ما د صحرا په لور قدم پورته کړو

لارله پرڅه شوه په گل پړيوته
باد چي زما د مسترگو نم پورته کړو

خدائي د آباد لره غمخوار زړگيه
تا راسره د مينې غم پورته کړو

راته الفاظ لاس په نامه اودريدل
ما چي د شعر ليک ته قلم پورته کړو

په ميخانه کښي زلزله غونډۍ شوه
مشال چي لپه کښي زم زم پورته کړو

زما د سترگو نه رنگين خوبونه چرته لارل
د زړه دردونه د خيگر زخمو نه چرته لارل

زما په زړه لا د داغونو ځانې خو ختم نه دے
ستا د لنډې زړې شينکې خالونه چرته لارل

دا تپتې سترگې مراوې مخ او پريشانه زلفې
په څه څه خفه ئې ستا د مخ رنگونه چرته لارل

راشه بې گلو ليدے نه شمه د جونو څنې
سپرليہ ! څه شوې ستا تنکې بگلونه چرته لارل

چې به ئې زيرے د باران راوړو زمونږ تر کلي
هغه نوژن د اوبو ډک بادونه چرته لارل

چې زنگول به دې په ناز د خپل زړگي زانگو کښې
مشالہ څه شول د اشنا بادونه چرته لارل

زما خپل دی کنه پردی دی
ما مظلوم له مرنی دی

بې جنونه منزل گران دے
توله لار باندې ازغی دی

گل خفه دے بلبل ژاری
خه سپړه سپړه سپړلی دی

زما وینې ترینه خاشی
د تاریخ پانې زخمی دی

په زرگی مې اوور بلیوړی
تول بادونه مې ستی دی

خه داغونه ئې نن راکړل
خه داغونه پرونی دی

یا زما مازغه خراب دی
یا دا خلق لیونی دی

د سکون په طمع طمع
ورځې شپې مې آرمانی دی

قطعه

جنگ مې دې د شپې تورو تیرو سره
زه مشال ورځمه د لمبو سره
یا به دا تیرم رڼا رڼا کړمه
یا به سم په دار شم د پښتو سره

خياله راوين شه پسرله شه ورته
اچوه زرگيه سپلنه شه ورته

د يار چپي چپي خندا خوربيدي
تهې تهې ، نغمه نغمه شه ورته

ستا ساده حُسن د نظره مه شه
معصومه مينه مې لوگه شه ورته

دا توره شه د ليلي زلفه گنه
ناداني اوبښکې اورکې شه ورته

بيا د يادونو هواگانې راغلي
مشاله مست شه ليونې شه ورته

قطعه

د یار غم لکه "پریوتی" رانه تاو دمی
لکه "لوخه" خپلو اوبنکو کښې ولاړ یم

زه د مینې په سوړ جنګ کښې زما یاره
د کابل او قندهار غونډۍ لټار یم

خاڅکي کښې عکس د آسمان ښکاري
وړه ذره کښې ټول جهان ښکاري

دنيا ته گورمه د زړه په سترگو
خدائيگو که يو راته انسان ښکاري

بيا ئې راغستې دې خنجر د جفا
پرهر پرهر گل خندان ښکاري

د ماشومانو لاس کښې کاني وينم
ديکښې مې لاس د خپل جانان ښکاري

اول زما سترگو کښې ته ښکاريدم
اوس راته ستا سترگو کښې خان ښکاري

ستا د لوگو لوگو زلفانو نه څار
ستا انگو کښې گلستان ښکاری

نن گوري زلفې انگي يادوي
مشاله دا غزل د ځوان ښکاری

قطعه

که سريټوب غواړې سرو کښې کينه
عقل که غواړې ليونو کښې کينه
راشه چې زده کړې د جرگو خبرې
راشه څرې ته پښتو کښې کينه

سپینه رڼا په تورو شپو کېنې لتوم
مزه د خوب په شوگیرو کېنې لتوم

د تورو زلفو خوشبونی د یاره
د سرو گلونو په جولو کېنې لتوم

د ابدالی د ننگ او پت وارثان
نن هم د کلی په حجرو کېنې لتوم

زه د وفا ، حیا ، بنائست گلونه
د پښتنو جونو کمځو کېنې لتوم

د وخت صحرا کېنې خپل وروک شوم آواز
په نیمکی ، غزل ، تپو کېنې لتوم

مونڊ ته به لار چي د جنت سموي
هغه هوڊيار پڻ ليونو ڪنڀي لتوم

يو نحو د مينڀي محبت بخري
د سوڙ زړونو پڻ اڀرو ڪنڀي لتوم

د زړه ڪچڪول ڪنڀي به وفا ٿولوي
خمه مشال خبرو ڪوڻو ڪنڀي لتوم

قطعه

زلفي خور وڃي ڪه سره غرمه ده
چي پڻ پڇ سيوري ئي لڙي ما واخلمه
بيا د راواڙوه ملالي سترگي
چي خپل شعور له تري رها واخلمه

O

چمن زما دے زه ماليار د سرو گلونو يمه
گله ژوندے اوسے دشمن د د غمونو يمه

سر مي پرے شوم دے خو چاته بنکته شوم نه دے
خو خو کرته آزمائيلے که وختونو يمه

زما وجود د ليونی پښتنې خاږې نه جوړ
زه اوسيدونکے د کچه خړو کورونو يمه

ته که د چين ماچين پری ئې خو دا مه هيره
زه هم خلص د پښتونخوا د تورو غرونو يمه

زما ايقان له نوې نوې تفسيرونه راوړي
زه عبدالله مشال مټين په بهارونو يمه

O

لکه گلاب ته چې ازغی پسخیری
زما اشنا ته بناپیری پسخیری

دلته بلبل په سلامونو راځی
زمونږ گلونو ته سپرلی پسخیری

پیغلې زمونږ دی د حیا نمونې
زمونږ خوانانو ته زمری پسخیری

مونږ په قلم د چا نه روستو نه یو
زمونږ پښتو ته انگریزی پسخیری

د مینې اوور کښې هلیو أف نه کوی
د مشال زړه ته سپیلنی پسخیری

O

د چا خدا د چا نغمو سترے کرم
د چا اوږدو اوږدو قيصو سترے کرم

نوره د ستورو یاری نشم کولے
خوبه رادرومه شوگیرو سترے کرم

زړگيه نوره مينه مه ورکوه
خپلو بتانو ته سچلو سترے کرم

د در طواف د رانه نه کيږي نور
بس دے جانانه تلو راتلو سترے کرم

لکه مشال د زړگی وینه بلوم
نصیبه ستا تورو تیرو سترے کرم

قطعه

کله نا کله مې په زړه کښې راشی
ویم چې د مینې نه توبه اوباسم
او د خپل زړه د وران وېجاړ کنلیر نه
ستا د یادونو جنازه اوباسم

مار ته

نه د پښې شته نه لاسونه
نه زما په شان هډونه
بس تش سر تشه لکې نې
وړه خله کښې خو غاښونه

خو دنيا درنه بریږي
نه د تورې تیرې تار نې
ستا په خله کښې مرگ اوسپړي
پاره ټول آزار آزار نې

ستا یو څاڅکې زهر ډیر وی
د زمري راغورزیدو له
ستا یو ټک کافي شافي وی
د هاتي راپرزیدو له

ژوند د مرگ په بدل اخلی
د روحونو سوداگر ئې
ټول مخلوق درنه پریږی
رعب د ډیر دے ترهه گر ئې

د دې هر څه باوجود هم
زما خوښ ئې په ما گران ئې
نه ټگی کره نه برگی کره
نه ملگره د شیطان ئې

اے د تورې تیرې خوبه
مونږ کښې هم ځنې ماران شته
په ظاهره انسانان دی
په زړه تور تور بلاگان شته

ستا دا زهر مې تن وژنی
ته مې روح وژلې نشی
د دوی زهر مې روح وژنی
داسې ته کولې نشی

قطعه

که از غی می خله سوری کپی پروا نشته
لکه باد به د گل شونده بنگلومه

که د جبر زول کبني زور وی دا دي مړه کړی
په تیرو کبني د زړه شمع بلومه

د ژوند مزه می تلوسو یوړکه
د خوب مزه می شوگیرو یوړکه

مونږ د تیرو شادر اغوستی دي نن
زمونږ د کور دیوه پردو یوړکه

خلقه پخپله خپل خان نه پیژنو
نوی تهذیب رانه پښتو یوړکه

د خو تنکو تنکو غوتو په بانه
د خيگر وينه مې ازغو يوړله

مشاله مينه د غيرت په اوڅو
يو خو بښاغلو پښتو يوړله

قطعه

څوک د پتنگ غونډۍ ورپيژي په لمبو کښې اوسې
څوک د ازغې غونډۍ د گل سره وړېدو کښې اوسې

څوک نې د دين په نوم لوتې څوک د دنيا په نامه
زما د کلي خلق نن هم په تيرو کښې اوسې

کچکول د زرۀ گرځومه چم په چم کلی په کلی
تولومه ترمې اوښکې د زرۀ غم کلی په کلی

څه مینه لیونی ده لیونۍ کر مه څه خلقو
لتومه خپل آشنا او خپل صنم کلی په کلی

خاپونه چې پرې وینم د یار ، خاورو ته پسڅیرم
ښکلو مه په لیمو د یار قدم کلی په کلی

د خپلو حسرتونو څلۍ وران لیدلۍ نشم
ډیوې د محبت ورباندې ږدم کلی په کلی

که خیر وی نو یو څلې به بیا وار زمونږه راشی
لتومه خپله توره خپل قلم کلی په کلی

تر خو چې مې رگونو کښې غورځنگ وهی سره وینه
پښتو او پښتانه به زه گټم کلی په کلی

مشاله که مې خلق د تهمت په کاهو وولی
نارې د روړولی به زه وهم کلی په کلی

قطعه

هم په خزان او هم سپرلی مښم يم
زه هم په خپل هم په پردی مښم يم
زما مذهب دے د مښمو مذهب
زه د آدم په هر بجی مښم يم

د چا خدا د چا آدا اوخوږو
گلونو لوټ کړلو لپلا اوخوږو

غټان زمونږه د زړه ویني گوتی
د سرماني توري بلا اوخوږو

راځي چې مات کړو د وهمونو بټان
تش په چف چف باندې ملا اوخوږو

خلکو تقدیر باندې سورلي اوکړلي
مونږ خپل نصیب خپلي سودا اوخوږو

د اباسین له غاړې تیرې راغلو
مشالہ سږو د اوبې په شا اوخوږو

هغه قامونه په مستی اوسپړی
چې بې تقدیره بې تختی اوسپړی

زما برنلې خورې نه دی پکار
په پښتونخوا کېنې ښاپیری. اوسپړی

هغه د ښکلو مینځ کېنې داسې ښکاری
لکه چې ستورو کېنې سپوږمۍ اوسپړی

نور ختن څنگه وی او څه ته والی؟
دا غر په سمه چې هوسی اوسپړی

زه تش په ځله وایم چې خوښې مې وی
شیخه ستا زړه کېنې جینګی اوسپړی

رندان ئې جام په لاس پوښتنه کوی
کوم ځانې مشال د صوابی اوسپړی؟

O

خلق په مینه کښې کوی تشې د خلې خبرې
ما له د خلقو په شان نه راځي پستې خبرې

زه ترې راغلې وومه ژوبل ژوبل څنگه ده اوس
کوه رېباره د هغې بڼکلي کوشې خبرې

زما د پښو نه زولنې د روایاتو لر کړې
په ما بوج کيږي د قانون او ضابطې خبرې

ماته خبرې د بنائست او سرو گلونو کوي
په ما بڼې نه لگي د تخت او د تختې خبرې

زه د هیجا په دروغونو قيصو نه تیر اوځم
زړه مې مني د کانی کږښې او پخې خبرې

څنگه قائل کړمه په مینه د جنت ټیکدار
زما د خلې ورباندې بدې لگې ښې خبرې

د زړه میره کښې توکوی د محبت گلونه
د اشنا ښکلې ښکلې نرمې او خوږې خبرې

مشالې مه کوه هوا ده ډنډوره ئې نه کړې
دا دی د راز او د نیاز او د پردې خبرې

قطعه

په تورو سترگو کښې ئې تاؤ نشته دے
شخسې ښې یو د زړه په سر نه لگې
ما د عزت په چوکۍ کینولو
اوس د اشنا هلو نظر نه لگې

دا په چُف چُف او د دھوکو په منترونو نه ځي
د محبت پیریان په دم او تعویذونو نه ځي

زما د فکر ځون د کرې دې لمن اوگوره
شیخه دا تور د په موندونو اودسونو نه ځي

چې ستا په څنگ کېنې مې تیر کړی وو تر اوسه پورې
خوند مې د سترگو نه د هغه ماښامونو نه ځي

هغه چې تا پکېنې ځمار وو د لیمو گډه کړې
ساقی نشه رانه د هغې شرابونو نه ځي

هغه غزل به زما نه وی سر پرې مه خوړوه
چې خوشبوئی ترې د خوړو خوړو یادونو نه ځي

لا د ژوندون لارې ساری ستا د راتلو په طمع
د لیونی مشال عادت د گل کلونو نه ځي

کھل دے کھ آزغے دے د زرہ سر مے دے
خپل دے کھ پردے دے د زرہ سر مے دے

دا د عاشقی او لیونتوب الزام
دا ستا د کوخې دے د زرہ سر مے دے

تول رنگونه بنه دی خو د سور نه خار
ستا د لوپتې دے د زرہ سر مے دے

بنکلی ! پنه مزه مزه مے زرہ تخنثی
غم د د مزې دے د زرہ سر مے دے

اوگوره میثال اوورته تر غاره وت
خومره لیونے دے د زرہ سر مے دے

O

تہ چي راځي نو پرهرونه راڙه
خان سره ماله الزامونه راڙه

نکريزي پوري که خالونه کيڙده
زما د زرہ سر له داغونه راڙه

نن به مي يار راځي د خدائي د پاره
سپرليہ ورشه سره گلونه راڙه

بلبله راشه چي توبي ماتے کرو
ډکي پيالي او ډک جامونه راڙه

راځه چي غم پسي آلا اوباسو
تبي مصرعي او غزلونه راڙه

زما د بنار رها کښې زړه تنگيږي
ما له د کلي ماښامونه راوړه

مشاله يار له به ترې هار جوړوم
ماتي وعدې سوي آهونه راوړه

قطعه

زه چې يادونه د لفظونو په دار اوخيژوم
سترگې د ډکې شي د مينې څه مسکي غونډې شي

بيا د خپل ذات زندان کښې اوژارې په چغو چغو
خدائي خبر څه درته راياد شي ليونې غونډې شي

آديره

د اگري په مسته خاوره
د جمنا د سيند په غاړه
يو باچا چاله جوړ کړه
يو حسين مر مرين کور دى
دا مر مرو کښې انغيښتي
د مټين زړه يو تحفه ده
په يادونو معطره
د خوبونو جزيره ده
بې نظيره فنکارى ده
کائنات ورته پسخيرى
هره شکه ئې حسينه
ملغلرې ترې شر ميري
گڼتونو ته ئې چې گورې
سپوږمى ستورى ترې زاريري
د مودوراسي آسمان هم

پنه سجده دے دے بشکلا ته
 نمرئي توله ورخ طواف کړي
 پنه کتوئي نه مريږي
 هر يو گل غواړي چې زه هم
 دغه خاوره کښې زر غون شم
 هر بلبل پنه دے ارمان دے
 چې زړگي ورته لوگي کړي
 پرخه غواړي چې پرته وي
 د مهين مر مردپاسه
 غوتی وائی چې منمه
 شته دے سر د سر د پاسه
 د نسيم پرې پيروزو کيږي
 د جنت د باغ گلونه
 سور سپرلي پکښې شيندلي
 پنه جولو جولورنگونه
 فطرت غيږه کښې نيولې
 يو نوياته نمونه ده
 او بودی پرې خوره کړي

درنگونو لوپته ده
 اے زما دزره غندلے!
 تابه هم وی اوریدلے
 دغه کور د بناپیرو دے
 خدائیکو خدائیکو د لیدو دے
 د باچا بے کچه مینه
 چي ظاهره شوه ماده کښي
 د جمنا چهي گواه دی
 تاج محل ترینه پیدا شو
 هر یو ښکلے پرې نازیږی
 هر مټین ورته پسخیږی
 زه هم غوارم چي لوگه کرم
 محلونه ستا ښانست ته
 خود سرو گلونو لښتي
 غریبی ده بے وسی ده
 بیا هم ستا د سره خار شم
 په دې چرې خفه مه شي
 مونږ د مینې په سیالی کښي

گورے کم د چانه نه يو
 زما زړه د بادشاهانو
 ستا بنائست د بناپيرو دے
 زه فنکار يم زه شاعر يم
 زما خوئي د ليونو دے
 د لفظونو نه به جوړ کړم
 يو محل زه ستا د پاره
 ستا بنائست به پرې نازيږي
 ستا پښتو به پرې پوره شي
 د باچا د غه محل به
 د بے رحمۍ وخت د لاسه
 يوه ورځې وران ويجاړ شي
 په رښتيا به اديره شي

سپوږمى د بڼكلو په نخرو پوهيږي
صحرا په خپلو ليونو پوهيږي

گل ته د غم د نشې څه پته ده؟
هغه خو تش په موسيلو پوهيږي

د چا مټسکي پرهر ته نه شي کتې
زړه مې د زخم په خوږو پوهيږي

چې درته نه گورم نو گورې راته
مينه د مينې په کتو پوهيږي

ويمه چې څار شمه لوگې شمه ترې
څوک چې پښتون وي په پښتو پوهيږي

په پتو سترگو ورته پته لگي
مشال د يار په تلو راتلو پوهيږي

د اُميدونو ارمانونو وخت دے

لا د خوالی د بهارونو وخت دے

وخته سپرې راله مه راکوه

دا خو زما لا د خوبونو وخت دے

زړگيه پرېږده د خزان فکرونه

لا خو سپرلے دے د گلونو وخت دے

بنکلې ! خفه شه چې پخلا د کر مه

ستا خو لا اوس هم د نازونو وخت دے

لا خو د مخ سپينه سپوږمۍ شرموي

کيږده خالونه د خالونو وخت دے

مشالہ شپه د تصور اوخوږه

بس که راپاسه د کارونو وخت دے

O.

بام ته ڪڏهه را اوڃي رابره شي
بيا به مي د عشق قيصر د سره شي

باد وره پلڙو د منجه پورته ڪرو
هسي نه چي خدايه د نظره شي

سره شي د حيا نه سترگي بنڪته ڪري
مخي له چي راشي نو اوتره شي

اوتبتو د ڪوره د صحرا پڻه لور
مينه چي پڻه مونيه زوروره شي

نور ڇڏ مشغولا مشالو اوڳوره
صبر چي د زړه د پيڻوره شي

خومره غمژن او وارخطا ولاړ يم
د ژوند په لاره کښې تنها ولاړ يم

ستا گل خوانی د د نظره مښی
د خدایې حضور کښې په دُعا ولاړ يم

د زلفو سیوری مې غوښتل نو ځکه
د هجر نمر ته په سزا ولاړ يم

کوم ځانې چې مینه وی د سر په بدل
هله به زه هم خوامخوا ولاړ يم

که ما مشال گورۍ نو گرانه اشنا
درته به لار کښې د وفا ولاړ يم

O

هغه د گل او د سپرلی وختونه

بيا مې يادېږي پرونی وختونه

هغه په غلا غلا ديدنونه ياره

هغه د مينې لیونی وختونه

أف د بنائست او محبت رنگیني

هغه سپیڅلي مثالی وختونه

اوس مې د سترگو نه خوبونه شوکني

خه ظالمان دی ننني وختونه

چرته د زړه کشتي مې ډوبه نه کړي

دا قهرژن او طوفاني وختونه

دریغه مشاله چې په بیرته راغلي

د تورو زلفو ارمانی وختونه

O

کله چې ستا د حُسن شور اولگيد
زما په سپينه جامه تور اولگيد

ستا لوبته زما خادر ئې پورې
خه زهريله باد په هر لور اولگيد

پکښې لمبه شوې د حيا لمنې
کلی په کلی داسې اوور اولگيد

بس که زرگيه توبه کار شه کنه
سر دې د مينې په پيغور اولگيد

مشالۀ ژوند به د ايره شي پکښې
د مينې اوور د زړه په کور اولگيد

ورځې لا بلبله د بهار نه دی
مه راسپړه زړه لا د چغار نه دی

پام کوه زړگيه چې خفه نه شه
خلغو سره وخت نشته اوزگار نه دی

حُسن لا راغلې په خوانی نه دے
لا خو گريوانونه تار په تار نه دی

هر څه چې وی زه ئې مشغول کړے يم
څوک ونی چې غمونه د کار نه دی

گل به شی مشالہ د اُمید غوتی
سره د سوال گلونه مې پکار نه دی

قطعه

خوشحالیری هم په لیر خه خفه کیږی هم په لیر خه
د ماشوم غونډی ضدی دے دې خپل خان ته غصه راشی

دا پیریان دی که دیوان دی که د مینې لیونتوب دے
په خپل زړه لگوم چکه نه چی جانان ته غصه راشی

O

د بناست په سور انگار مې زړه ستی که
په رسی د تورو زلفو مې خبی که

لکه زه چې د پاگل او لیونی کرم
دا نور خلق هم پاگل او لیونی که

هسې نه چې گل خوانی د سترگې او خوری
د میتنو زړونه خان ته سپیلنی که

تل به ستا د خوشرنګی سندرې وایم
ما د خپلې گل رنګی د بن طوطی که

هر بلبل به د احسان منی مشالنه
خپل غزل د زړه په وینو الوانی که

چې سور گل د د اوربل شم بيا د مر شم
يو ساعت له چې د مل شم بيا د مر شم

چې جولى مې ستا د حُسن نه وى ډكه
بس يو وارې د غزل شم بيا د مر شم

چې رانغبتې مې وى ستا خواږه يادونه
چې د مينې تاج محل شم بيا د مر شم

چې خپل فكر د احساس اوور كښې ستى كرم
چې ښكاره په چاپير چل شم بيا د مر شم

هر يو خاڅكې چې د وينې مې ډيوه شى
چې تيرو لره اجل شم بيا د مر شم

خدايه ناز چې پُښتانه راباندې اوكرى
چې د ننگ د پگړۍ ول شم بيا د مر شم

توري توري شهي که چي دمه شمه
زلفي راخوري که چي دمه شمه

توله ورخ په منديو سترے شوم یم
اوس لگي تیري که چي دمه شمه

زه په خپل لتون کښي سرگردانه یم
سترگي د ډيوې که چي دمه شمه

نوري د ساقی نخري اوري نه شم
شوندې ميکدي که چي دمه شمه

شمار خو هسي هم په ليونو کښي یم
سم مې ليرنې که چي دمه شمه

ستري آرزوگانې مې د زړه غيږ کښې
وار په وار اودې که چېرې دمه شمه

سوی اسویلی د لیونې مشال
وخته سره لمبې که چېرې دمه شمه

قطعه

زه هم د یادونو وینو اوخوږم
ته هم د غمونو چينجو تيره کړې
لارې د خیالونو نه مې اووتې
کله د روزگار غم رانه هیره کړې

چي مي روح لره قرار زړه له تسکين دے
خيال د څومره بنانسته څومره حسين دے

د زړه غوښې ورله ځکه ورکومه
هر يو ياد د نازولې دے نيازبين دے

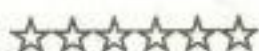
ستا د مخ د رنگينۍ د برکته
تصور مي د سپرلي هسې رنگين دے

دا د خال په تندی ايښې دے پرفيږي
کنه داغ زما د زړه ستا په جبين دے

ستا د گورو زلفو سيورے مي رايا د شو
سره غارمه دی پيښور دے ماسپڅين دے

د هر چا په غم غمژن په درد دردیږی
زما زړه خومره سپیڅلې خومره سپین دے

ډیر غمونه پکښې مه ستایه مشالہ
د غزل وجود نازک دے نازنین دے

قطعه

د صلو نه په تیرو کښې راروان یم
تصور مې ځکه ت فکرمې شل دے

دا روښانه حقیقت دے زما روڼو
خان ملا خپلو کښې یو دی مونږ ته چل دے

گلاب ته گورمه غوتی ته گورم
چې نه مې ياده شي سپوږمۍ ته گورم

وېم چې کتۍ مې او کتۍ مې درته
چې د بنائست او سادگۍ ته گورم

په سترگو سترگو کښې منت مه کوه
پاکل به یم خو مجبوری ته گورم

ناز د اورې نشم د گلو لختې
خادر مې تنگ دۍ غریبۍ ته گورم

زه هاغه وخت خه لیونۍ غونته شم
چې ستا بنائست خپلې جولی ته گورم

لا د غیرت بخری شته دے پکښې
په مینه مینه صوابی ته گورم

شیخه قلاز شه رندان مه سپکوه
ژبه لرم خو ستا پگری ته گورم

قطعه

د خپلواکي لیلی د هغه چا دولی کښې کښې
چې په سکروټو گرځیدې شی د مرام په خاطر

هغه بناغلی ته هر کس په زړه کښې خانې ورکوی
څوک چې په دار باندې خټه شی د خپل قام په خاطر

تش د يادونو سلسلې غوره وي
زما او ستا مينځ کښې پردې غوره وي

چې په برق برق پکښې خندلې نه شو
د دې اختر نه خو روژې غوره وي

نه مخکښې لار شته نه په وروستو تلې شم
خلوصه ستا نه خو د هوکې غوره وي

چې د هجران خوبونه وينم پکښې
د داسې خوب نه شوگيرې غوره وي

زلفې د غونډې کرلې وينې د کر مه
دا تار په تار خورې ورې غوره وي

سم د راتلو سره ئې مړ کړو مشال
د دې سحر نه خو تيرې غوره وي

خوک چي مٺين وي او وفا پيڙني
هغه به ما هم خوامخوا پيڙني

هليو د ٻلي بنڪلي نوم نه ورځي
زما زړگي خو صرف تا پيڙني

شيريني ستا د محبت په وجه
ما هره بنڪلي د دنيا پيڙني

زما ساده باده معصومه مينه
په پتو سترگو خپل اشنا پيڙني

ته مروړه نه وي ناز د کوږ
مشال خو ستا هره ادا پيڙني

د لیونو سترگو اقرار ته گورم
کله خپل یار ته کله دار ته گورم

په گل خوانی مې څکه اورر اولگید
چې ستا لمبه لمبه رځسار ته گورم

ما سره هم د خپل چمن یوه شی
چې چارچاپیره سور انکار ته گورم

نه د په مخ نه د په نوم پسې ځم
رهبره زه به د کردار ته گورم

تا خو وعده کړې وه راشه کنه
زه د په طمع طمع لار ته گورم

لتون

قدرت چي خپلو
تخليقي گوتو کښي
کله قلم
د خپل تخليق پورته کړو
نو د ډير فکر
او د سوچ نه وروستو
ئي د ژوندون
په سپينه پاڼه باندې
يو خوبه رنگه
خاکه جوړې کړلې
زه اوس لگيا يم
د خپلې برخې
د غي خاکو لره
رنگونه لتوم

O

پيغلې غوتې تنکي گلونه سوزی
اوور راوریزی چمنونه سوزی

د پیر روښان او خوشحال خان روحونو
د پښتونخوا غاړې او غرونه سوزی

پښتانه داسې اوور کښې اُسوزیدل
چې د مغلو پرې هم زړونه سوزی

نن د تپس او کارغه وس شوې دے
د باتورانو به کورونه سوزی

مونږه په یو بل باندې ننگ نه کوؤ
په دې خبره مې هډونه سوزی

خدايه د مينې باران اووروي
هره سينه کښې ارمانونه سوزي

مشاله زړه مې دومره تاؤ کړې دې
چې مې په سترگو کښې خوبونو سوزي

قطعه

چې خپلې وينې سوزوي د ژوند ډيوې بلوي
وخت به پخپله د هغوي پښو کښې تاجونه کيږدي

څوک چې خزان سره په جنگ وي د مرگ غيږ له تلې
چې سپرلې راشي په مزار به ئې گلونه کيږدي

لامبوزن یمہ د مینې پښه دریاب کښې
خدايه گير نشم د هجر پښه گرداب کښې

شیخه ستا پښه نزد خو هر سره کافر دے
مسلمان به چې لا څوک وی ستا کتاب کښې

ساقی ما باندے یو جام چرته پیرزو که
ما هم ځان سره شریک که پښه ثواب کښې

ځان چې څومره پتوی نو ښکاره کیږي
حسن کله پتیدے شی پښه نقاب کښې

ستا د مینې احسانمند یم لاس نې راځړو
کڼی ژوند مې تیروکو پښه عذاب کښې

ما تره سوال د مینې کره وو مشالہ
زما خپل غزل نې راؤلیږه جواب کښې

دا د فريبه ډک وعظونه مې ژېړلې نشي
ستا د آواز دا زېروېم مې نور گډولې نشي

شيخه زما عقل زلمې دې بڼه او بد پېژني
دا دروغزني افسانې نې د هوکه کولې نشي

زما د فکر الماطون په حقيقت پوهيږي
په ماتو گودو فلسفو نې څوک لوبولې نشي

د خيال مارغه مې د مکان د خډه هور ته اوسي
دا د گناه ثواب دامونه گيرولې نشي

هاغه سپرلې خان ته سپرلې آخر په خه شي وائي
چې مې په زړه کښې د اميد غوتې خنډولې نشي

د هغه خوږو نازينی گوتی ماته بڼې دی
چې سوی لوی ارمانونه مې ټخولې نشی

ساقی په هغه میخانه باندې د اوور اولگی
چې شرابونه ئې غمونه په شا کولې نشی

وخت که هر څومره طوفانونه حادثې راولی
د لیونی مشال د پښو نخښې وړانولې نشی

بیا می لاسو کنبی نیولے د زرہ جام دے
ستا یادونو راگیر کرے یم ماہنام دے

خداہ نن شہ بہ پے ما خنگہ تیر اوخی
هم آرام رانہ خفہ هم دل آرام دے

وہ زرگیہ لیونہ خیر دے نشہ
پے قدم قدم بنائست خور کرے دام دے

ژوندہ تہ هم د چا بنکلی نہ کم نہ نی
ستا نیازبینو اداگانو تہ می پام دے

تر هغی بہ خپلواکی پسې رندپیرو
چې تر خو مو خیال قیدی فکر غلام دے

چې د امن نغمې وائې كۀ هر څوك نې
ستا د پاره مې پۀ زړۀ كښې احترام دے

د تهمت كاني مشال باندے ورپړي
د يار مينه پرې غټ تور دے غټ الزام دے

قطعه

څوك محلونو څوك بنگلو پسې ځي
څوك پۀ پگړو ډيرو تسپو پسې ځي

مشال پۀ دے ضمير فروشه ملك كښې
ننگ پسې پت پسې پښتو پسې ځي

بې قرار زړه به مې هله په قرار شی
چې گلونه په خندا راشی بهار شی

د کړیوان خیری به څنگ راټولومه
که ئې بیا یو ځلې زلفې تار په تار شی

پیغورونه راته مه کوي ملگرو
هسې نه د چا زړگۍ راته آزار شی

د ځوان کهول یخې جذبې هله تودیری
چې ماحول سرې لمبې ژوندون انکار شی

گلچینان به خدائیکو تنبتي د چمنه
هر یو گل که د دې خاورې ورته خار شی

د ژوندون رنگ به پيکه وی تښتيدلې
که سرکشه ارمانونه مې په دار شي

بس هم تاله به راځي بل چرته نه ځي
ستا مشال چې د غمونو نه اوزگار شي

قطعه

سر وهلي پر وهلي نار لهور يم
خو لا اوس هم خان ته نر او زورور ویم

نور قامونو د سپوږمۍ سيلونه اوکړل
زه "الف" ته لا موځي "ب" ته اخور ویم

O

چې بريد او کرهلا وی
حُسن هلته خوا منخوا وی

د قلم همسا په لاس کښې
هر فرعون لره موسی وی

دار له هسکه غړی درومی
د چا مینه چې رښتیا وی

لار پخپله رڼا کیږی
چې اخلاص وی نیت صفا وی

په تکلیف پسې راحت وی
په ژړا پسې خندا وی

د تېرو خدايانو واوړې
تورې شپې پسې سبا وی

توري تورانکي!

توري تورانکي ته د چا مينې لمبه کړلې؟
خوک د د زړه سر دې چا د زړه په رنځ اخته کړلې؟
چا پسې رنځوره ليونې او سپيلنې گرځې؟
چا باندې مينه ئې؟ دا چا نغمه نغمه کړلې؟

ستا په ترانو کښې پلوشې د اميدونو دې
زيرې د سپرلې پکښې وږمې د سرو گلونو دې
ستا سنډرې پېې دې قطرې قطرې زخمونو له
ستا نغمې ټکور د سوؤ لوؤ ارمانونو دې

ستا غمژن آواز د کاني زړونه نرمولې شي
ستا مټين انداز د نفرتونو زړه چولې شي
ته خو جادوگره ئې منتر د مينې پوک وهه
ستا چيرلې ساز خفه زړگوتی خنډولې شي

اے د وفا نخبی ! تہ ہم مینہ او وفا غوارې
تہ ہم د غم شپہ کنبې گیره زیرے د سبّا غوارې
تہ ہم نازولو ارمانونو لوغړولے ئې
تہ ہم دردیدلے ئې زخمونو له دوا غوارې

رنگ د سوسے سکور دې خو د زړه دنیا د سپینه ده
بنکلې ده سپیڅلې ده حسینہ ده رنگینه ده
ستا وجود تور خال دې د وفا په سپین جبین بالندے
ستا په خوږ زړگی کنبې ټوله مینہ مینہ مینہ ده

راشه تورانکې زه هم ستا د لارې مل یمه
زه هم په آرمان د تورو زلفو د اوربل یمه
تہ هم سرگردانه سوې لوې لوغړنه ئې
زه هم لاروے د پاکې مینې د منزل یمه

ڪٺ سزا ئي زولني دار او زندان دے
پت به قام سره پالم دا مې ايمان دے

د هر گل پٺه انگو ڪڇي ئي سُرخي ده
مونڙ پٺه وينو اوبه ڪرڻي گلستان دے

زما سر ترينه قربان او زړه لوڳي شه
خپله خاوره مې ليلي وطن جانان دے

نورو خلقو ته به وچه زمڪه ښڪاري
ما ته خپله پُښتنه زمڪه آسمان دے

تن خو تن دې ويم ڇي روح ورته لوڳي ڪرم
ڇي نامه د پښتون اخلي پٺه ما مگران دے

درخانی د خوشحالیو رانه خفه ده
په زرگی مې د داغونو کهکشان دے

پښتانه دې خدایې یو موتی یو اواز کړی
د مشال دغه آرزو دغه ارمان دے

قطعه

پټ مو په وینه کېنې موجونه وهی
د ننگ میدان ته بڼه په نره ورځو

خلق د ژوند سره جگړې کوی
مونږه مرګی له په دغره ورځو

خپلو غمږنو ارمانونو ته تر غاړه وټم
زړه مې رادک شو غزلونو ته تر غاړه وټم

د ژوند په لار کښې چې هر چا راسره پریښودله
سترې ستومانه ستا یادونو ته تر غاړه وټم

کله چې سمه راته اوږد کړله پردو او خپلو
نو پښتو-سنگینو غوږونو ته تر غاړه وټم

چې د جذباتو سمندر مې قراری اومونده
يو ځلې بیا خپلو خوبونو ته تر غاړه وټم

مشالہ مخکښې مې ازغی د زړه پولو کښې ځانې کړل
پس د هغې نه سرو گلونو ته تر غاړه وټم

که دشتی غرونه د ازغونه ډک دی
زمونږ تلی هم د پولونه ډک دی

مونږه اوږه د پښتونخوا خېلی دی
زمونږ سرونه د نشون ډک دی

خېره ستا شمله به هسکه وی تل
دا لر او بر د پښتون ډک دی

دلته گلونه ستومانی اوباسی
دا خبر کورونه د وږمونه ډک دی

مشاله لیر د زړه په غوږو واوړه
دا کانی بوتی د نغمونه ډک دی

☆ د دره خېره د لیلو په وخت مې سمدستی دا اشعار ولیکل.

O

چې گلونه په خندا شي ملک سمسور شي
نو په ما هم د خوانی خمار راخور شي

د یار مینه به پخپله ورله راشي
خو زما لیونې زړه د لیر په کور شي

بنیادم خدایي پیدا کړم دے ألفت له
چې په مینه نه پوهیږي مخ دے تور شي

د ساقی سترگو ته گورمه وېرېزم
هسې نه چې د زړه جام راله نسکور شي

چې دنیا د خاموشي خادر په سر کړي
نو زما د خیال کوڅو کښې شر او شور شي

محبت ، وفا او رحم چې رايو شي
نو سپېڅلي محترم پيکر د مور شي

د هغې ژوندونه مرگ بڼه دې ملگرو
سریتوب هم چې سړی لره پیغور شي

د درخو د زني خال مشالۀ مونږ له
کله کله د زړۀ داغ د لمن تور شي

مینه په سلگو ده پریشانه ده
بیا مې د خیالونو دنیا ورانه ده

گل پکښې شهید شو غوټی کونډه شوه
خدايه دا دنیا په چا ودانه ده؟

ستا په وفا شک کول خو کفر دے
پاتړه ده که پاتړی نو زما نه ده

تا ته رسیدل که وی د دار په سر
ما د پاره دغه لار آسانه ده

هره ښکلې ته ئې هر مټین زه یم
تا سره مې مینه د پخوا نه ده

نه شی صبریدې مشال د مینې نه
گرانه ده ناصحه ډیره گرانه ده

کله چې تيرو کښې بې آسري شومه
ما هم رڼا اوکړه اورکي شومه

روغ وومه خو تاته د کتو نه پس
نه پوهيږم ولې ليونې شومه

ما خو وي سپرلې دې غوړېدلې دې
نه وي په خندا چې ورنژدې شومه

اوس د خپله خانه هم پرېږمه
اوس د خپله خانه هم پرېږمه شومه

خلق راسره وو خو يواځې ووم
بنکار د يوې داسې حادثې شومه

گل وومه خو زلفو له چا يو نه ږم
هسې بې فائدي خاورې ايرې شومه

وخت راته مشالۀ ډير څه اُښودل
پوهه شومه اوس هيله سره شومه

قطعه

نه خو غازي ئې او غازي به مر شے
د شهادت مرتبه نه پېژنې

د کوزې سره د عمر تير کړو
شيخه نه جام او کاسه څه پېژنې

هم په کلو کښې تياره ده هم کورونو کښې تياره ده
په جونگرو کښې تورتم دے محلونو کښې تياره ده

په ظاهره پکښې ښکاری رڼاگانې په شل قسمه
خلق وروک دی د يو بله په ښارونو کښې تياره ده

د نفرت دپوان دپره دی پکښې ځانې د مينې نشته
سړيتوب پکښې پريزي زمونږ زړونو کښې تياره ده

د احساس مري خپي ده د شعور سترگې ړندې دی
تصور په ژبه گونگ دې په ذهنونو کښې تياره ده

د ساقی سترگې ښې نه دی د رندانو د خدائې مل شی
پيالی دکې دی د زهرو په جامونو کښې تياره ده

عجیبه شان تماشه ده که لږ سر د وړاچت کړو
ستوری ټول دی سرگردانه آسمانونو کښې تیاره ده

نوم کهل به ترینه څنگه آخر څنگه رڼا اخلي
د رڼا د وارثانو په فکرونو کښې تیاره ده

د تیرو زلفو قیصه د د مشال په رڼا لیکم
ستا د زڼې خال بلیزې خو خیالونو کښې تیاره ده

ملگرو!!!

اے د سُرکو شونڊو ليوالو ڪلالو ملگرو!
اے پڻ ارمان د تورو زلفو ليونو ملگرو!

هاغه دي اوگوري اُلق باندے تيرے خورے شوي
هغه تيري چي د مجبور د تباھي نخبه ده
هغه تيري چي د ظالم پڻ ڪرو پرده آچوي
هغه تيري چي د مظلوم د بربادي نخبه ده

نن ٽول مخلوق سره د سترگو د ڀنڊو غونٽي دے
دلته پڻ دے وطن ڪنهي هر سرے خپل خان وينې بس
ملگرو ولے به زما خُلي له ڪيلي نه راخي
چي د قام سترگي هم ڪلونه بلبلان وينې بس

د دے وطن خاؤرې خو ټول عمر سهرلی زېږول
 د دے ځانې مستو هواگانو به وږمې راوړلې
 اوس پکښې بوئی دے د بارودو د خزان ځانې ده
 ملگرو چا زمونږه کور له دا غوږمې راوړلې؟

دا بې ضميره بوراگان چې هيڅ قانون نه مني
 د سرو غوتو د عزتونو سوداگانې کوی
 هغه زمونږ په وينو زوؤ پر سیدلی شوکمار
 په ما او تا پورې لگيا دی خنداگانې کوی

ستاسو د فکر خپو ته ولې زولنی پرتې دی
 ستاسو جذبې ولې واوړينې دی څه مړه غونډې ئې
 د خیال چينې مو وچې شوې دی که څه شوې دی
 چې د ظالم غندنه نه کوي اوډه غونډې ئې

ملگرو وینې شې کنی وروک به شو د وخت صحرا کښې
 د زمانې گریوان ته لاس کرې لږ همت پیدا کړې
 د غاصبانو نه د فکر جاگیر بیرته واخلم
 د خپل قلم په زور دنیا کښې خپل عزت پیدا کړې

د شين خالی د لنډی زني شنو خالونو سره
د مظلومانو د تتر داغونه هم اوستائي
د سور سپرلي ، تنکو غوتو نیازين گلونو سره
د بي وسانو د خيگر زخمونه هم اوستائي

د دے ژوندون د تپرو دغه يو علاج کيدے شي
چي سپوږمي ستوري په صلاح کړو سپين سحر راوړلو
او د غمونو د زغلولو دغه يو لاره ده
چي ژوند له غاړه غړی ورشو او اختر راوړلو

چا ته بد يم چا ته بنه يم
چا ته نيك چا ته سپيره يم

چي د نيمه لار كښې پرېږدم
په هغې خلقو كښې نه يم

مينه كول خو گناه نه دى
زه بد نام اخر په څه يم

لكه ته مې د زړه سر ئې
زه هم سر د چا د زړه يم

بس يو ته مې خيال كښې گرځې
زه كه وينم يم كه اوده يم

د وفا په كړه مار كښې
يو خوا ته ئې بل خوا زه يم

زما فکرونو ته په پښو کښې زولنی اچوی
زما خیالونو ته زنځیر د بندګۍ اچوی

د وخت مغل یو ځلې بیا د زر او زور په ټګۍ
راته په پوزه کښې پیزوان د غلامۍ اچوی

د باغ مالیار هم د هغې خلقو ملګرې دے نن
څوک چې په اوور کښې سره ګلونه سرې غوټې اچوی

چې کوم ځلمې د خوشحال خان د شری پټ نه ساتی
نو په خپل سر د لوپټه د ملالی اچوی

زمونږه قام هم عجیبه دے هلو سوچ نه کوی
تیتو سرونو ته پګړۍ د مشرۍ اچوی

عالمه ښکاری چې مشال د دې نه دے خبر
چې زمانه د خپل منصور خټ ته رسی اچوی

د نفرت خلاف د مینې چې ملاتړ دے
په قانون د عاشقی د قدر وړ دے

همیشه د تعصب په غار کښې اوسې
که ملا دے که پادري دے که بامبر دے

دُرځاني پسې که تیر نه شو د سره
د پښتو په نزد آدم مینې ته پر دے

پوخ ثبوت د محبت به مې نور څه وی
زما رنگ د خپلې خاورې په شان خړ دے

د پښتون شلې مزاج سره سمون خوری
دا زما غزل هر څو که شار شېر دے

په خیالونو مې د غم تیرې خورې دی
ورځې اُښوې چې د زړه مشال مې مړ دے

پروفیسر ظاہر شاہ ظاہر صیب تہ

خزانہ د کرہ بر سیرہ پنه جهان نوله شکرے
لکه بهی پنه زره لگی ستا خوړې خوړې خبرے

ته فنکار ئي جوړوې شي پنه قوت د تخيل خپل
د داغونو نه خالونه د دردونو نه سنلے

O

د میخانې په لوری گام اخلی
بنکاری د ژوند نه انتقام اخلی

أف د رندی د دوده نه دې خبر
شیخ په پلټو لاسو جام اخلی

زاهده خوړو ته د غوړ کپړده وه
چې د چا نوم په سر د بام اخلی

بنکلي چې هیر نه کړې هغه لیونی
چې په خپل سر د هر الزام اخلی

یاره مشال د چا پروا نه ساتی
خو یو ستا نوم په احترام اخلی

تصوّر کښې مې د چا د سترگو نور دے
چې مې زړه ئې له اثره کوږه طور دے

د نړۍ قامونه ټول دی وروڼه وروڼه
يو پښتون ئې هم دشمن دے هم ترېور دے

چا د بل په قربانو منزل گټلے
خو د چا وجود په خپلو وینو سور دے

چا چې ما له وو توپک لاس کښې راگرے
نن زما وجود هغه لره ناسور دے

زه د خپل ضمير په خُله باندے لاس نه ږدم
هر تهمت د زمانې راته منظور دے

د بنائست په انجمن کښې بلې شمعې
ستا مشال د موجوده دور منصور دے

د زړه زخمونو له دوا غواړی

خدایه آدم خپله حوا غواړی

لکه ماشوم چې مور ته چغې وهي

زړه رانه دغه شاتې تا غواړی

په دې حالاتو کېې ممکنه نه ده

خو وچې شونېې مې خندا غواړی

خومره کلک سترگې دې د امن قاتل

چې د مقتول نه خون بها غواړی

دا چې ظلمونه زغمی اف نه کوی

دا خلق نوره هم سزا غواړی

مشالې خومره د غویمو اوبې دې

پښتون په بوټی کېې بلا غواړی

خپل جنون یم بلوه کړې خپل گریوان سره په جنگ یم
د خپل زړه په سر ولاړ یم خلقه خان سره په جنگ یم

د خیالونو میدان تود دې د دلیل غشی ورپېږي
په یو سر یم لاندې وتی ټول جهان سره په جنگ یم

د قسمت ستورې زما دې د آسمان غلام به نه وی
منم زمکې یم زیږولې خو آسمان سره په جنگ یم

ما د عشق بیرغ نیولې هغه حُسن جَنده کړې
جانان ما سره په جنگ دې زه جانان سره په جنگ یم

نه فرعون نه تیتیلدې شم نه نمرود سره چلیږم
هم قارون سره جنگیږم هم هامان سره په جنگ یم

چي پنه رنگ لکه گلاب دے پنه قامت لکه نبت دے
هم هغه زما جانان دے هم هغه مي د زرۀ سر دے

اے د حُسن دشمنانو راشي مينه جام کني اُوخني
هم خواني ده هم جانان دے هم سهرلے هم مازيگر دے

د بنگرو شنا راخيژی مستي پيغلي دي منگي دي
خه جادو جادو فضا ده پرستان دے كه كودر دے

دا چي خيال مي گلورين دے دا چي فكر مي پښتون دے
چا د خوبه يم وښ كړے پنه ما هم د چا اثر دے

خه مو نخني د غيرت دي خه د مينې محبت دي
كړه مار دے كه ايلم دے تاتره ده كه خيبر دے

د خزان باچائي لاره اوس د سرو گلونو راج دے
نغاري د انقلاب دي پنه مشال باندے اختر دے

قطعه

زورورو تل کمزوری دی دل کری
د نری په ستیج عجه تماشه ده

د دولت خاوند انصاف په پیسو اخلی
د قانون کوره غریب لره پرته ده

وخت د هغې ميرنو خلقو تماشه كړې ده
چې حق خبره چا په دار او په تخته كړې ده

مونږ په رښتيا ورله خراج دې د زړگي وركړې
چا په دروغه كنه د مينې اشاره كړې ده

د پيغلتوب په بام ولاړې ښاپيري ته وايه
د چا بې وسه زلميتوب درنه گيله كړې ده

د زړه داغونه مې د مينې سنگرونه نيسي
د خال طالب د په ښكلا باندې قبضه كړې ده

اوس د شيخانو نه خبر شومه چې څه ته غله دي
د زړه كړكۍ كښې مې جنت ته ننداره كړې ده

كوم ځانې چې ستوري پريدل د راختو نه هلته
اورو مشال بيگا په هغه ځانې كښې شپه كړې ده

تا چي د کله نه زما په زړه کښې کور کړې دے
نو لیونتوب راباندے پس له هغې زور کړې دے

ستا د ساده ساده بنائست د رنگیني د پاره
مونږه د خوړو ښاپیرو نه قرض پور کړې دے

په پښتني لړ په سر تور سر لوپته اچوه
ماته اغیارو گورې خو ځله پیغور کړې دے

د غزل توری مې سکروتي شولې شونډې سیزی
د ننگ بڅری ترینه خيژي زړه مې اوور کړې دے

بیا د مشال په سر لمبې بلیری خود کښې نه دے
بیا ئې رقیب سره په ډک محفل کښې شور کړې دے

O

پلوشې ئې د خوانی دی که حیا ده
په بارخو ئې گلابی شانتے رها ده

بناپیری د کوه قاف ورته پسخیری
سادگی هم د درخو یوه ادا ده

د ملالی د پیزار مساوی نه دی
که زهری ده که شیرینه که لیلا ده

د خدائي کور کښې ترینه هم په امن نه یم
زمونږ ملک کښې دیره شوې یو بلا ده

نن ئې مخ ته کتے نه شمه شرمیږم
خدائي خبر چې مې په زړه کښې د خه غلا ده

سرې لمبې د ارمانونو ترینه تاؤ دی
دا زما د دوزخی زرګی سزا ده

د بنائست بها ممکنه ده مشالہ
مینه هره زمانه کېږي بها ده

قطعه

دا کوم ملنګ ورته خیرې کړې دی
جنتی خاوره دوزخیان زیږوی

د دې صدی د کربلا د پاره
پښتنې میندې شهیدان زیږوی

په جولى كښې مې راپړيوته خوږه شوه
دا په ما ئې رحم راغې كه د هوكه شوه

رنگ ئې زېر سترگې ئې پړيوټې ډنگو ته
بناپېرى مې جوړ د زړه په رنځ اخته شوه

شيخه نور د د جنت په طمع نه يم
ستا وعده د يار د زلفو نه اوږده شوه

د غيرت يوې تېې سره چمن كښې
هره پاڼه د ملالې لوپته شوه

د گناه سمې مې نه وو نو پارسا شوم
بې وسې شونډيو له راغله نو توبه شوه

چې مشال به ئې غزل ته پارولو
هغه خړپكه د پرهر غيږ كښې اوده شوه

ستا پنه زنه شنه خالونه د کتو دی
زما سترگو کښې خوبونه د کتو دی

د زاهد پیره لمده ده پنه شرابو
د ساقی کرامتونه د کتو دی

شیخه ته چې څه ته غل نې زه خبر یم
ستا اوږده اوږده مونځونه د کتو دی

دا زمونږ دوزخی زړونو کښې خالقه
د جنت تنکی خیالونه د کتو دی

د مذهب ټیکدارانو سره لاس کښې
د فریبه ډک دامونه د کتو دی

یاره وخت که درسره وی چرته راشه
د مشال پنه زړه داغونه د کتو دی

هره گل اندامه ئې ترپوره ده

پيغله پښتنه ده كنه حوره ده

اوور ئې لگيدلې دې خوانې باندي

خدايه چې په چا پسې رنځوره ده

سترگو كښې اقرار د مښتوب كوي

خله باندي خه نه وائي مجبوره ده

لارې د پښتو ورته معلومې دي

نره ده ننگياله ده باتوره ده

فخر په شمله د خپل بابا كوي

خپله لوپته باندي مغروره ده

زه ورپسې تير يم د هر خه نه

ما ته د هر خه سره منظوره ده

قطعه

چې په سجده ورته پراته دی د ادب لیونی
هغه بتان راغورزوم روایتونه ماتوم

زه د تخلیق پښو کښې بیرې د تنقید نشم لیدې
ښه په جرأت د روایاتو چوکاټونه ماتوم

زما په زړونو کښې تياره نه لگي
ياره ستا ماسره په څه نه لگي

ستا په محفل کښې مې هم ساه ډوبېږي
ستا په محفل کښې مې هم زړه نه لگي

د يار په ځله کښې د رقيب ژبه ده
اوس مې په سترگو باندې بڼه نه لگي

مونږ خو په ټولو يو شان مينه ویشو
د چا به سره د چا به شنه نه لگي

چې د پښتو نشه ئې سر کښې نه وي
د مشال هغه پښتانه نه لگي

چا چې ځوانی درته شیندلی دی د لارو په سر
بنکلو پښتو لږه کوی د هغه خوارو په سر

نن مې غیرت د ډیره شرمه ټیټې سترګې ګرځی
چې د نیکونو پګړی وینم د اغیارو په سر

ساقی ! زاهد به د د فکر میخانه تاله کړی
ته که اودریزې نه زمونږه د میخوارو په سر

د سرمائې بنامار زمونږه ارمانونه چیچی
زمونږه خون به وی د سلیمې د بادارو په سر

که ئې سرونه لږ شان اوخو زول پریوتی به وی
د امیری محل ولاړ وی د نادارو په سر

مشاله مه ټولو دله د وفا خپرونه
په دې کوڅو کېنې کانی لگی د خپرمارو په سر

زما د خوانه تېنتی نه زما نه خنګ نه کوی
اوس لویه شوې ده په نه خبره جنګ نه کوی

اوس د نکریزو شوق نه کوی خالونه نه ږدی
اوس د کور کار کوی نوکونو باندې رنگ نه کوی

زما پرکاله مینه ناکې جذبې نه وینوی
ډیره په پال گرځي پینښې نې هلو شرنگ نه کوی

مونږ نې د زړه په وینو وینځو حفاظت نې کوو
د قومیت توره زمونږه څکه زنگ نه کوی

هاغه بے ننگ د پښتنو قطار کېنې مه اودر وه
چې په پښتون او پښتونخوا باندې څوک ننگ نه کوی

مشال وینه نې سره شوله د واړې نه هم
د احمدشاه د شاه زلمو وینه غورزنگ نه کوی

د چا يادونه به په زړه کښې خامخا ساتمه
قسم په خدائي دے که د چا هم څه پروا ساتمه

زه خو بدنام يم په لمن د مينې داغ لرمه
دا که څه نه واييم دا خو ستا حيا ساتمه

د خلقو زړونه او نيتونه د کتلو نه دی
دا خو يو زه يم چې زړه هر چاته صفا ساتمه

زما په وينو باندې پائی بيا هم نه پوهيږم
د زړه په غوښو په جومات کښې يو بلا ساتمه

اراده

د انسانانو په دې لويه منډه کې وينم
چې تقدس د ايمانونو په پيسو خرڅيږي
د بې ضميرو په دې آرته دنياګۍ کې وينم
چې عزتونه د بې وسو په ټکو خرڅيږي

نن د عزت په چوکۍ ناستو پر عزته خلقو
د مشرانو د غيرت جګې شملې سپکې کړې
د مغربي تهذيب چقرو کې ککړو خلقو
د خوښندو ميندو مقدسې لوپټې سپکې کړې

په گل وطن کې مې د يرې يو ټلا ګډه ده
چې کلکې نوکې ئې په زړه زما د قام ښځې دي
د بدامني خپسه ناسته ده په هر يو ذهن
چې تورې پنځې ئې څيگر کې د ارام ښځې دي

د احمد شاه بابا بچوری د اغیار په لمسه
نن د یو بل په کپرو کښې ترمې وینې گوتی
د نر شیر شاه د سپنې تورې وارثان ننګیالی
د مغل وال د لاس د زهرو ډکې پینې گوتی

د بیت نیکه د دعاگانو په اثر جوړ شوې
د سر بېرو پښتنو دا لر او بر د واړی
د قندهار نه تر آتکه خور په غر او سمه
د باچا خان د پیروکارو سور لښکر د واړې

چې یوسف خان تر څو گریوان وی د آدم نیولې
د خوشحالی دږخو د امن شیربانو نه راځی
چې ایمل خان د خوشحال خان په مرسته نه وی ولاړ
نو تیر ساعت د تتر بتر پښتنو نه راځی

چې د حجرې او جوماته روغه تر څو شوې نه وی
نو گودرونه به هم دغه شانتی شاړ پراته وی
چې د مزدور د خولې څاڅکی ستوری شوې نه وی
نو دا زرخیزه میدانونه به کار کار پراته وی

د دې نازک دور په ژوبل ژوبل ورځو شپو کېښې
د چا په ناز او اداگانو شعر نه شم ليکې
د بې گناه او د مظلوم په وينه سرو کوڅو کېښې
نور د بنائست په بلاگانو شعر نه شم ليکې

د تورو زلفو مار چيچلو ژوبل زړونو واوړې
زه خپل کلام د چا د ځمن غلام کولې نشم
د سړکو شونډو په ارمان بيمار ذهنونو واوړې
زه د قلم عزت بازار کېښې نيلام کولې نشم

که د سماج د تنکو غيړلو توان نه لری
نو خپلو گوتو کېښې مې هغه قلم نه دې پکار
چې په جولي کېښې خوشحالی د ټول جهان نه لری
نو مشغوله له مې د زړه هغه غم نه دې پکار

چې پکښې حل د ژوندانه د مسئلو نه مومم
زه د انسان د لاس ليکلی کتابونه څه کوم
چې څه علاج پکښې د خپل روح د پولو نه مومم
زه د تشکيک لوگو وهلی تور فکرونه څه کوم

ما دی د خاؤرو په کنډول آب زم زم گوټلی
د چا د سوال په جام او می باندې خلۀ نه پلټوم
زما زړګې دې بس په یو ښکلی ایمان راوړې
په نورو ښکلو زه درشلې د زړه نه پلټوم

زما په خیال د محبت حجازی رنگ ختلې
د دغې رنگ د پامه نور رنگونه چرته خپړي
زما د فکر د ربابه هغه ټنگ ختلې
چې ئې نشه په اوریدو د سړی سر ته خپړي

که مې د حق په مرسته دا دنیا جنت نه کړله
په کومه خلۀ به په هغې جهان جنت غواړمه
که خپله مینه مې په وینو کېنې لت پت نه کړله
نو بیا به څنګه د جانانه محبت غواړمه

دا مې د زړه حرم کېنې خدایې سره وعده کړې ده
چې به دستور د دې ظالمنې زمانې بدلوم
ما د ساقی په وړاندې کلکه اراده کړې ده
چې به جامونه او کاسې د میخانې بدلوم

خو! --

کڼه زمانه راته په لاره کښې ديوال جوړه شوه
نود غيوت په سور انگار باندې به خان ستي کرم
کله چې پورته شي زما د تن بدنه لمبې
په دغه اوور به د ناترسو دا جهان ستي کرم

پيښور

د پښتون په ثقافت رنگونه خيږي
سانحه دا ده خيبر او تاتري ده
کڼه د کلي گودر وران شو پروا نشته
د دې ښار هره کوڅه د نندارې ده

د قام هډونو باندې پښې ږدی خپل عزت جوړوی
غټان مایې زما او ستا په برکت جوړوی

مونږ د غربت په جهنم کېږي خلعتوب زړو
بادار په سپینه ږیره خوړو له جنت جوړوی

د پختونخوا په هر جومات باندې قابض برهمڼ
د قام حیا آخلی دستار د فضیلت جوړوی

د تماکو له زهریله کومې راوتې خانې
په زمانه د قارونانو حکومت جوړوي

خپله درخو ترې هم سندرو کېږي ستايلې نشم
يو څو چلباز راته د مينې نه تهمت جوړوی

د بې وسى په سور انگار کښې خوتکيدلى جذبات
د قلم څوکې له پچې راشي بغاوت جوړوي

مشال له لاس کيږدې په خله سپينې خبرې کوي
دا ليونې په زوره ځان ته مصيبت جوړوي

قطعه

د آريا په نظريه مې يقين پوخ شي
د پښتون معاشره کښې زير او زور دې

برهمن ، کهشتری او ویش بڼه په مزه دی
خو شودر غريب لا اوس هم در په در دې

په وینو سور د زرگی سر اوژارم
که خپل سورے سورے څیگر اوژارم

د پښتونخوا نه راته جوړ شو دوزخ
خدایه اوس لر او کنه هر اوژارم

د سوات ریښه پرېته گلونه یاد کړم
که د بونیر سوی نېتر اوژارم

د باجوړ داغونه اوستایمه
کنه د دیر پرهر پرهر اوژارم

د کراچی د رڼاکانو تیرې
که د وزیرو وړیت تېتر اوژارم

د تاتري زخمونه او گندمه
ايلمه تا او كه خير اوڙاږم

په خپلې مينې پسې ساندې اويم
كه دا بربنده نهوږ نهوږ اوڙاږم

د پښتنو پيغلو سرتور سرونه
كه د پښتون چخني كپر اوڙاږم

د خپلو غوښو نه كارغان اوښم
كنه عزت د سمې غر اوڙاږم

د خپل شهيد سحر ماتم او كرمه
كه سوم لوم مازيگر اوڙاږم

مشاله خپل سيمه گريوان راټول كړم
كنه د كلي وړان گودر اوڙاږم

زندگی که می پنه شوکو د ازغو ده
ستا د مینې پنه خوړلت بڼه پنه مزو ده

خبر شوې ده زما د میخواری نه
صراحی پنه میکلده کښې پنه توبو ده

چې پنه څه باندې خفه ده نه پوهیږم
د پرون مازیگری نه پنه خپرو ده

چې حیا ئې پنه بارخو شی کله برنده
أف ښکلا ئې پنه غصه کښې د کتو ده

څه راځه چې څاخکې څاخکې وینه ورکړو
د ژوندون دیوه مړه کیږی پنه سلگو ده

پنه جولی کښې ئې غیرت د ملالی دے
د مشال شعر شمله د یوسفزو ده

قطعه

لکه د وینې راکښې مینه گرځي

کله مې زړه کله رڼونه نیسي

دا هم اثر دې د میګونو سترګو

چې آباسین ځله کښې څګونه نیسي

د چا یادونو پسے منایم وهم

په سرابونو پسے منایم وهم

ستا د بنائست په گلورینو لارو

خپلو خوبونو پسے منایم وهم

د چا د خنرو د ښکلا د پاره

په سرو گلونو پسے منایم وهم

دا د هجران تندې اغستې یمه

دا چې جامونو پسے منایم وهم

په نیمه لاره کېنې ئې پرېښودمه

په ارمانونو پسے منایم وهم

مشالہ سم د زړه داغونه ښکاری

څکه خالونو پسے منایم وهم

ستا غمونه خفگانونه د زما شی
خوشحالی زما د برخې د هم ستا شی

ستا د زلفو په تیرو کښې یم وروک شوم
مخ راواړوه چې لاره مې رڼا شی

خپل خوبونه راته ډیر دی ملامته
غاره راکه چې خوبونه مې رښتیا شی

که د شونډو د کوثر لائق د نه یم
نو دا ستا د مینې تاو مې د سزا شی

ستره ستره تصور مې د چا یاد کښې
د زړه غیږه کښې سر کېږدی په ژړا شی

مشال ناست وی د زړګۍ زخمونه شماری
ناساپی ئې څه رایاد شی په خندا شی

د لیونتوب نه مې گریوان یریزی
زما د مینې نه جانان یریزی

اوس ترینه کوم طرفته کله اوکړو
زمونږ په کلی کښې دیوان یریزی

دلته کښې هغه مخلوق هم اوسیدی
د چا د شر نه چې شیطان یریزی

د اُمید. شمع پکښې بله ساتم
د زړه کنډر کښې مې ارمان یریزی

مشالۀ مونږ تش د وفا اوږدی یو
دا ښکلی هسې په خپل ځان یریزی

گل راپورے اوځندل ازغو راپورے اوځندل
خپلو د خندا کړمه پردو راپورے اوځندل

مينې دې په ما باندې څه داسې کانې اوکړلې
روغ راپورے خاندی لیونو راپورے اوځندل

ما چې د زړګۍ په سر د یاد شمعي روښانه کړې
شوق د منزل او ارادو راپورے اوځندل

کله په جوګه چې د رقیب کوڅې له لارمه
مینه مې مُسکې شوکله پښتو راپورے اوځندل

ما چې د خپل فکر څادر خور کړو د پښتو په سر
ډیرو غټو غټو پښتو راپورے اوځندل

دعا

بناپیرو سره گاؤندہ کنبی
د جہانہ چرتہ لرے
د شفق د سُرخِ شاتہ
د زہری د کور پٺہ خوا کنبی
د اودی آسمان د لاندے
یو بنائستہ د مینہ کور را
یو سپوڑمی د ژوند ملگرے
سرۂ گلونہ درے خلور را
چی پرے سترگرے یخوّمہ
چی پرے مخہ بدلوّمہ

وخت که هر خومره طوفانونه حادثې راولی
د لیونی مشال د پښو نخبې وړانولې نه شی